

Elulõnga kimbutab närbumistõbi

Jaanipäeva paiku hakkasid kaks noort elulõngataime närbuma. Ometi sai neid korrapäraselt kastetud. Viimaks hävisid taimed täielikult. Ka mutte või rotte pole märganud juuri kergitamas. Mis võis niisugust närbumist põhjustada ja kas oleksin saanud seda ära hoida?

Vastab

VÄINO PALLUM

Kui korralikult hooldatud taimed närbumad, on tegu nakusliku närbumistõvega, mida põhjustavad *Fusarium*'i perekonna seened. Närbuma hakkava taime lehed ja varred võivad olla väliselt terved. Mullas peituv patogeen tungib juure kaudu taimevarde ja ummistab varre juhtsooned seeneniidistikuga ning eritab sinna toksiine.

Seetõttu närbumad esialgu elulõnga võrsetipud kas ühel või mitmel võrsel. Selle järel närhub võr-

se tervikuna päeva või paari jooksul. Kui närbumad võrse pikuti pooleks lõigata, on näha varre tumenenud juhtsooni.

Peale *Fusarium*'i seente võib elulõnga närbumist tekitada ka seen *Ascochyta clematidina*, kui ta tabab taime juurekaela. Eriti ohtlik on haigus noorele taimele. Siiski tabab seen enamasti lehti ja vart. Lehtedele ilmuvad väikesed, kuid haiguse süvenedes suurenevad (5–10 mm) ümarad või veidi laialivalgavad laigud. Vartel on laigud veidi taimekoosse vajunud.

Suureõielised elulõngad on üldiselt askohütoosile vastuvõtlikumad. Seejuures sortide haiguskindlus erineb.

Haigestumist soodustavad raske mullalõimimine, happeline muld, pikaegsed niisked ilmad ja kevadine öökülmakahjustus.

Närbumistõve ärahoidmiseks vältige istutuskohas liiga rasket või liiga kergest kasvumuld ja kont-

rollige mulla happesust. See peab olema neutraalne – pH 7. Kasvukoht maha seina ääres ei tohi olla nii lähedal, et räästast tilkuv vesi satub elulõnga juurekaelale.

Kaitske taimi kevadiste öökülmade eest katmisega ja vältige mulla läbikuivamist. Lõunapoolse seina ääres kasvavaid taimi on vaja kaitsta ka liigse kuumuse eest. Katke juurekael ja varjutage võrsete alumine osa.

Haiguse otseseks tõrjeks lõigake haiged võrsed kahtluse tekkides kohe välja. Kogu taime närbumise puhul lõigake võrsed maha 2–3 cm altpoolt juurekaela. Haiged võrsed põletage. Hea õnne korral võivad maa-alustest uinuvatest pungadest areneda uued võrsed ja taim taastub.

Kastke elulõnga Switch 62,5 WGga (20–30 g/10 l) või Aliette'iga. Aliette 80 WGga (5–10 g/10 l). Kastmist korrata 3–4 nädala möödumisel.

Kuidas tõrjuda sibulakärbest soolalahusega?

Millal tuleb kasta soolalahusega, mitu korda on vaja seda teha ja kui palju lahust kulub ühele ruutmeetrile?

Vastab

VÄINO PALLUM

Sibulakärbes muneb juuni esimesel poolel, võilillede massilise õitsemise ajal. Valged, kuni 1 mm pikkused munad paigutab ta kogumikena sibulalehtede vahele, sibulasoomustele või muldlapinnale taimede kõrvale.

Munemiseks eelistab kärbes niiskemaid kohti. Nädala pärast kooruvad läikivvalged vaglad, tungivad sibulasoomuste vahele ja toituvad seal mahlakatest soomustest. Vak-

lade kahjustus kestab 2–3 nädalat. Seejärel nad nukkuvad mullas kolakaspruunis kookonis.

Kolme nädala möödudes ilmuvad teist põlvkonda rajavad kärbsed. Nende vaglad jätkavad laastamist augustis. Kahjur jääb talvituks nukuna 10–20 cm sügavusel mullas. Suur sibulakärbsse kahjustus esineb niiskel suvel, sest kuival ja kuumal munemisjärgsel ajal enamik mune hukub.

Ükski tõrjevahend pole võluväga, kui ei järgita muid agrotehnilisi nõudeid.

Sibulataimede korduv kastmine kas kõrvenõgeseleotise (1 kg nõgeseid 10 l vee kohta) või soolalahusega (10 g/10 l) vaklade koorumise ajal, s.o umbes nädal pärast

kärbsse munemist, on vaid üks võte paljude tõrjevõtete seas. Nõgeseid leotage 12–14 tundi ning kasutage leotist lahjendamata. Kui muld on kuiv, kastke enne veega, siis soolalahusega.

Vältige kastmisel lahuse sattumist pealsetele. Tõrjele aitab kaasa ka üksikute kahjustatud sibulate väljakaevamine ja hävitamine koos vakladega.

Kui suur on soolalahuse kulu norm 1 m²le? Kindlat vastust sellele küsimusele pole, sest kastmislahuse hulk sõltub sibulataimede istutusviisist ja tihedusest (vagu, peenar). Kuna munad asetatakse taime vahetusse lähedusse, on kasta vaja ainult taimede lähiümb-
rust.